

УДК 39(477)

Рыбальченко Р. К. Ростислав Рыбальченко и его сельский мир / Р. К. Рыбальченко. – Харьков : Курсор, 2014. – 66 с.

Раніше нам уже доводилося писати про одну з книг Ростислава Рыбальченка, присвячену містечку Дергачі (див.: Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2012. – № 1 (56). – С. 400–401). Сьогодні перед нами чергова книга цього автора історично-етнографічного спрямування. І знову ми зустрічаємося з розмірковуваннями про історію, звичаї та побут нашої малої батьківщини – Слобожанщини. З цих розмірковувань та замальовок, авторських коментарів постає не лише краса та зачарованість нашого чудового краю, але й непересічна особистість автора – патріота своєї рідної землі, зачудованого її своєрідністю та неповторністю.

«Я народився і виріс у сільському середовищі – у слобожанській хатинці в оточенні милої слобожанської природи», – пише автор у вступі до своєї книги. І це знайшло своє відбиття у його менталітеті, історичній пам'яті, способі життя. Цілком погоджуємося з думкою автора Передмови до книги Вікторії Скляррової про те, що, незважаючи на наявність величезної кількості книг з етнографії України, Ростиславу Рыбальченку вдалося сказати своє слово про сільський світ Слобожанщини. І це слово – слово любові до своєї історії, краю, його пісні, його народу, його мови. До речі, книга написана двома мовами – автор підкреслює, що він – слобожанин, і ця двомовність характерна для слобожан.

Продовжуючи розмову про мову, слід зазначити, що книга написана в поетичному ключі, автор пише, якщо можна так сказати, в манері поетичного українського кіно. Тут і цитування цікавих та доречних віршів, яких чимало і свідчать про широку обізнаність автора у світовій поезії, його загальну ерудицію, й оригінальні фото, багато з яких зроблені самим автором.

Книга складається з кількох невеликих розділів. Спочатку мова йде про історію України в загальних рисах, далі – про село взагалі, і тут автор знаходить чимало щирих – таких, що йдуть від серця, слів про село як соціальне явище, про психологію його жителів, його еволюцію упродовж ХХ століття. Автор справедливо відзначає, що «селяни до колективізації відзначалися такими індивідуально привабливими рисами, як цільність характеру та волелюбність. Ймовірно, це йшло від козаччини, або й ще давніх часів» (с. 9). Із цим неможливо не погодитися, тим більше, що Р. Г. Рыбальченко достатньо аргументує та розвиває свою думку, підкреслюючи, що селяни завжди трималися своєї етнокультурної цільності й самобутності, що відбилося у піснях, музиці, місцевому орнаменті, іконах, які й передавалися у спадок із покоління в покоління (с. 10).

© Греченко В. А.,

Московець В. І., 2014

Цілу «поему» автор присвятив слобожанській хаті. Якщо англійці говорять, що «мій будинок – моя фортеця», то у слобожан децю ін-акше розуміння свого житла. «Фортеця» передбачає щось закрите, оборонне – під гаслом «Не чіпай мене». А наша хата – це, перш за все, сімейний світ, але відкритий для друзів і гостей. Автор детально розписує значення і функції таких «складових» хати, як «призьба», «світлиця», «скриня», «світник», «каганець» та ін. Деякі предмети старовинного побуту навряд чи знайомі сучасному читачеві (наприклад «жаукто», «праник», який не має нічого спільного з пряником, а є спеціальною дощечкою з ручкою для вибивання білизни під час прання).

Цілком поділяємо думку автора, що «естетика двору, праця на землі виховують працелюбність та дбайливість, вміння цінувати працю інших. Любов до власної оселі, подвір'я розповсюджується і на все селище, прилеглу місцину, річечку, що протікає поряд, духмяні луки на її берегах. А все це і є основою любові до своєї малої батьківщини і країни в цілому» (с. 37). Очевидно, що ці слова є лейт-мотивом до книги і краще за все відбивають її квінтесенцію.

Книга цікава, можна лише побажати автору нових, таких же яскравих книг та наснаги для їх написання.

Володимир Греченко,

доктор історичних наук, професор;

Валерій Московець,

кандидат соціологічних наук, доцент

(Харківський національний університет внутрішніх справ)

